182161

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการและกระบวนการผลิต ศึกษาวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้าง และเผยแพร่ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมผ้าทอพื้นบ้าน บ้านท่ากระจาย อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้แก่นักศึกษา กลุ่มผลิต และผู้ที่สนใจ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้ผลิตผ้าทอบ้านท่ากระจายที่มีความชำนาญพิเศษ จำนวน 10 คน ช่างทอผ้าอิสระภายในหมู่บ้าน จำนวน 4 คนและผู้นำท้องถิ่น จำนวน 5 คน ใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์เนื้อหา ผลพบว่า

พัฒนาการและกระบวนการผลิตงานหัตถกรรม ผ้าทอพื้นบ้าน บ้านท่ากระจาย เริ่มจากอุปกรณ์ที่เป็นไม้ไผ่ ฝังลงดินเป็นอุปกรณ์ถาวร แต่มีปัญหาในเรื่องของไม้ไผ่ชำรุดง่าย จึงพัฒนาใช้วัสดุที่คงทน บางส่วนจึงเป็นเหล็ก หรือพลาสติกแทน วัตถุดิบเป็นไหม เริ่มจาก ซื้อสำเร็จรูป ต่อมาซื้อมาย้อมสีโดยใช้สีธรรมชาติและกระบวนการทอผ้าใช้วิธีการสืบทอดกันมา ใช้เวลาในการทอจนเกิดความชำนาญ มีการคิดประดิษฐ์ลายผ้าใหม่เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม

วิธีการถ่ายทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่น การผลิตงานหัตถกรรมผ้าทอ บ้านท่ากระจาย ใช้วิธีการถ่ายทอดในครอบครัว จากแม่สู่ลูกและจากลูกสู่หลาน ถ่ายทอดเป็นทอด ๆ มา นอกจากนี้มีนักวิชาการเข้ามาสอนและจัดอบรมวิธีการใหม่ขึ้น อาทิ การย้อมสีด้วยธรรมชาติ แต่การถ่ายทอดเริ่มมีปัญหา เนื่องจากเด็กรุ่นใหม่ไม่สนใจ ไม่มีความอดทน หันไปเรียนหนังสือมากขึ้น

การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การผลิตงานหัตถกรรมผ้าทอ เพื่อให้เป็นอาชีพที่ยั่งยืน ใช้วิธีการพัฒนาตนเอง การอบรม ศึกษาดูงาน คิดค้นลายผ้าใหม่ ๆ โดยศึกษาจากความต้องการของลูกค้าในด้านสี ลวดลาย นำมาพัฒนาเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม ใช้วิธีการจดจำต่อ ๆ กันมา แต่ไม่ปรากฏข้อมูลความรู้ในรูปเอกสาร การวิจัยครั้งนี้จึงได้เสริมการจัดการความรู้โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติกระบวนการย้อมสีด้วยธรรมชาติ เพื่อกลุ่มทอผ้าหรือผู้สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการย้อมสีด้วยธรรมชาติอย่างหลากหลาย

การเผยแพร่ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของงานหัตถกรรมผ้าทอ บ้านท่ากระจาย ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์โดยเอกสาร และสื่ออื่น ๆ การสาธิตตามหน่วยงานต่าง ๆ และการส่งผลงานเข้าประกวดแล้วได้รับรางวัล ซึ่งนั้นเป็นการเผยแพร่ความรู้ของกลุ่มเป็นอย่างดีวิธีการหนึ่ง และนอกจากนี้เมื่อผลงานของกลุ่มได้รับรางวัลทำให้นักวิชาการและ/หรือนักศึกษาระดับบัณฑิตได้เข้ามาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ในรูปของรายงานการวิจัย ตลอดจนการนำเสนอผลการวิจัยในที่ต่าง ๆ จนเป็นที่รู้จักกันทั่วไป ทำให้มีผู้เข้ามาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทอผ้ามากมาย

182161

The objectives of this research are to study the development and manufacturing process, the local- intellect transferring method and knowledge management of local-handicraft intellect of local woven fabric of Ban Takrajay, Ampur Tachana, Suratthani Province, moreover, also build and contribute this intellect to students, manufacturers and interested people. By means of quality-research method, researchers use observation, in-depth interview, group conversation and substance analysis techniques. The sampling group is consist of 10 production specialist from local woven fabric of Ban Takrajay group, 5 freelance weaver and 5 local political-leader in the village.

Development and manufacturing processes of Ban Takrajay local woven-fabric begin by using bamboo as equipment permanently bury in to the ground. However, there is a problem that bamboo is easily ruined. Therefore, the bamboo has been replaced by more durable material such as steel and plastic. Raw material is silk thread. At the beginning, the villagers buy the dyed-silk thread. Later they buy silk thread and dye with color from natural material. Manufacturing process is transferred from one generation to the next. The successors had spent long-period of time on weaving training to gain the expertise and invent their own unique fabric-styles for their groups.

182161

This local-handicraft Intellect is transferred within the family line (from mother to their children and pass to grandchildren). In addition, some academicians participate in teaching and constructing new processes such as dying from natural material. Unfortunately, the transfer seems to have some problems because the many of new generations have no interest and patient in receiving this intellect from their ancestors and opt to turn to study formal knowledge in school system.

Knowledge management of this local-handicraft intellect has been intended to sustain the fabric-weaver career by using self-development, training, educational tour and studying customers' needs such as color and style which bring to the unique fabric-style for the group. Anyway, the processes above are only memorized but not documented. Therefore, this research encourages the knowledge management by setting up a practical-base training called dying-process using natural material. This training is opened for weaver or any interested groups. Therefore, the group could be able to apply variety natural dying process.

The distribution of this local-handicraft intellect uses publicized-document, other media, and demonstration including sending the product to compete in festivals which is one of the best intellect distribution methods. Consequently, when the product wins the contest, it will attract academicians and/or students. They will come to collect the data for their researches, analyze and synthesize in to research reports. Finally, the presentation of the researches in various places will bring in many interested people in local-handicraft intellect of Ban Takrajay woven fabric.